

ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ «ΑΔΙΔΑΚΤΟ» ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Προσεκτική ανάγνωση του κειμένου.
2. Εντοπίζουμε τα ρήματα (όχι μετοχές και απαρέμφατα) σε κάθε περίοδο ή ημιπερίοδο και τα υπογραμμίζουμε.
3. Εντοπίζουμε τις λέξεις που εισάγουν δευτερεύουσες προτάσεις (σύνδεσμοι, ερωτηματικές – αναφορικές αντωνυμίες). Στην αναγνώριση των δευτερευουσών προτάσεων βασιζόμαστε στη σχετική θεωρία τόσο για την εισαγωγή όσο και την εκφορά. Εξετάζουμε όλα τα πιθανά ενδεχόμενα.
4. Διαχωρίζουμε τις κύριες από τις δευτερεύουσες προτάσεις. Προσοχή στη στίξη. Τα κόμματα δεν αποτελούν αναγκαστικά όρια των προτάσεων. Όλες οι προτάσεις πρέπει να έχουν ρήμα (έστω και εννοούμενο).
5. Προσέχουμε τους παρατακτικούς συνδέσμους, γιατί συνδέουν όμοια πράγματα.
6. Συντάσσουμε ξεκινώντας από τους βασικούς όρους: (Υποκείμενο – Ρήμα – Αντικείμενο ή Υποκείμενο – Ρήμα – Κατηγορούμενο)
7. Εντοπίζουμε τους υπόλοιπους ρηματικούς τύπους (απαρμφ & μετοχές) και συντάσσουμε αναζητώντας Υποκείμενο, Αντικείμενο, Κατηγορούμενο (απαρμφ & μετοχές)
8. Χαρακτηρίζουμε τους υπόλοιπους προσδιορισμούς (επιθετικούς, κατηγορηματικούς, εμπρόθετους, ετερόπτωτους, επιρρηματικούς). Δεν διαχωρίζονται ποτέ οι προθέσεις από το συμπλήρωμά τους, όπως και τα άρθρα.
9. Μεταφράζουμε κάθε τι που συντάσσουμε ώστε να αντιλαμβανόμαστε το νόημα. Μια κακή μετάφραση οφείλεται στη λανθασμένη σύνταξη. Προσοχή στους χρόνους και τις εγκλίσεις των ρημάτων.
10. Για τις άγνωστες λέξεις αναζητάμε ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής.

Θέμα 1^ο Αριστοτέλους, Αθηναίων Πολιτεία, 4-5

[4] Ἡ δὲ βουλὴ ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου φύλαξ ἦν τῶν νόμων καὶ διετήρει τὰς ἀρχάς, ὅπως κατὰ τοὺς νόμους ἄρχωσιν. Ἐξῆν δὲ τῷ ἀδικουμένῳ πρὸς τὴν τῶν Ἀρεοπαγιτῶν βουλὴν εἰσαγγέλλειν, ἀποφαίνοντι παρ' ὧν ἀδικεῖται νόμον. [5] Ἐπὶ δὲ τοῖς σώμασιν ἦσαν οἱ δανεισμοί, καθάπερ εἴρηται, καὶ ἡ χώρα δι' ὀλίγων ἦν. Τοιαύτης δὲ τῆς τάξεως οὔσης ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ τῶν πολλῶν δουλευόντων τοῖς ὀλίγοις, ἀντέστη τοῖς γνωρίμοις ὁ δῆμος. Ἰσχυρᾶς δὲ τῆς στάσεως οὔσης καὶ πολὺν χρόνον ἀντικαθημένων ἀλλήλοις, εἶλοντο κοινῇ διαλλακτὴν καὶ ἄρχοντα Σόλωνα, καὶ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν αὐτῷ.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εἰσαγγέλλω: καταγγέλλω κπν για κάτι **εἰσαγγελία:** η δημόσια καταγγελία
ἀποφαίνω: 1. παρουσιάζω 2. αποδεικνύω 3. (μέση φωνή) διατυπώνω μια γνώμη, απαντώ **ἀνθίσταμαι:** αντιστέκομαι, εναντιώνομαι σε κπν **οἱ γνώριμοι:** οι πιο διάσημοι, οι πλούσιοι **ἀντικάθημαι:** είμαι τοποθετημένος απέναντι σε κπν (για στρατούς, στόλους κλπ) **διαλλακτής** <διαλάττω: συμφιλιώνω
ἐπιτρέπω: 1. εμπιστεύομαι 2. αναθέτω σε κπν ένα νομικό ζήτημα 3. επιτρέπω
ἐπίτροπος: 1. άνθρωπος στον οποίο έχουν εμπιστευτεί τη φροντίδα κάποιου πράγματος 2. προστάτης, κηδεμόνας

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική. Μονάδες 20

2. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται:
φύλαξ: δοτική πληθυντικού
δν: δοτική ενικού στο θηλυκό γένος
σώμασιν: αιτιατική ενικού
τάξεως: κλητική ενικού
πολὺν: το επίθετο στον συγκριτικό βαθμό
ἄρχωσιν: γ' ενικό ευκτικής στον χρόνο που βρίσκεται
εἴρηται: β' ενικό προστακτικής στον αόριστο β' της ενεργητικής φωνής
οὔσης: β' ενικό ευκτικής μέλλοντα
εἴλοντο: β' ενικό προστακτικής στον χρόνο που βρίσκεται
ἐπέτρεψαν: γ' ενικό υποτακτικής στον χρόνο που βρίσκεται Μονάδες 10

3. α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις λέξεις που σας δίνονται: τῶν νόμων, τῷ ἀδικουμένῳ, τῆς τάξεως, τοῖς γνωρίμοις. Μονάδες 04

- β. Να βρεθούν οι δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου και να χαρακτηριστούν ως προς το είδος τους. Μονάδες 10

Θέμα 2^ο Ξενοφώντος, Κύρου Ανάβασις 3, 2, 10-11

Λέγω ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες ἡμῖν εἰσι σωτηρίας. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν φυλάττομεν τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιорκοῦσί τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὄρκους λύουσιν. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, τοῖς μὲν πολεμίοις ἐνάντιοι εἰσὶν οἱ θεοὶ ἡμῖν σύμμαχοι, οἵπερ ἱκανοὶ εἰσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς, κἂν ἐν δεινοῖς ὦσι, σώζειν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. Ἐπειτα δὲ ἀναμνήσω ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι σώζονται τε σὺν θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὁ πολέμιος: ο εχθρός ἐπιорκῶ: παραβαίνω τους ὄρκους αἱ σπονδαί: η ανακωχή τὰ δεινά: οι κίνδυνοι πάνυ: πολύ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική. Μονάδες 20

2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:
ἐλπίδες: η δοτική πληθυντικού
τὰς σπονδάς: η δοτική ενικού
ταῦτα: η ονομαστική ενικού στο θηλυκό γένος
οἴπερ: η γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
τοὺς μεγάλους: η ίδια πτώση στο θηλυκό γένος του συγκριτικού βαθμού
φυλάττομεν: β΄ πληθυντικό οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή και διάθεση
λύουσιν: γ΄ πληθυντικό ευκτικής οριστικής αορίστου στην ίδια φωνή και διάθεση
ἔχει: β΄ πληθυντικό προστακτικής αορίστου στην ίδια φωνή και διάθεση
ποιεῖν: γ΄ πληθυντικό οριστικής παρατατικού στη μέση φωνή και διάθεση
βούλονται: β΄ ενικό οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή και διάθεση Μονάδες 10

3. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις του κειμένου:
σωτηρίας, τὰς σπονδάς, ἡμῖν, ἱκανοί, ὑμῖν, εἶναι.
β) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω προτάσεις (είδος, εισαγωγή, εκφορά, θέση-λειτουργία):
«ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες ἡμῖν εἰσι σωτηρίας», «ὅταν βούλονται» Μονάδες 10

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Να βρεθούν τα κατηγορούμενα και να διακριθεί το είδος τους (απλό, επιρρηματικό, προληπτικό, γεν. κατηγορηματική). Επίσης να δηλωθεί πού αναφέρονται (στο υποκείμενο ή το αντικείμενο).

1. Ἄπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.
2. Ὁ Θηραμένης ἀπεκαλεῖτο κόθορνος.
3. Ἀπέδοσαν τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους.
4. Προκλήης πρῶτος ἀνέστη.
5. Τιμόθεον δὲ αὐτῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν.
6. Πάντων πρῶτος ἀξίως κέκριται.
7. Δήλη ἐδόκει ἢ ἐπιβουλή.
8. Εἰμὶ ἐν δικαίῳ.
9. Οἱ στρατιῶται ἦσαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους.
10. Τοιοῦτός εἰμι ἐγώ.
11. Σοφία μόνον τῶν χρημάτων ἀθάνατον.
12. Πάντας ἠγείτο φίλους αὐτῷ.
13. Λέγει ὡς οὐκ εἰμι τῶν ἀδυνάτων.
14. Οἱ πολέμοι ἐπέθεντο αἰφνίδιοι.
15. Οἱ στρατιῶται ἐσκήνουν ὑπαίθριοι.
16. Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο.
17. Τί με κωλύει κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων;
18. Οἱ Κορίνθιοι παραταξάμενοι τὰς ναῦς μετεώρους ἠσύχαζον.
19. Οὐδέν ἐσμεν.
20. Εἴασαν τὰς πόλεις αὐτονόμους.

Θέμα 3^ο Θουκυδίδου, Ίστορίαι 6.51 1-3

Καὶ ἐκκλησίας γενομένης τὴν μὲν στρατιὰν οὐκ ἐδέχοντο οἱ Καταναῖοι, τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἐσελθόντας ἐκέλευον, εἴ τι βούλονται, εἰπεῖν. Καὶ λέγοντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμμένων, οἱ στρατιῶται πυλῖδα τινὰ ἐνωκοδομημένην κακῶς ἔλαθον διελόντες, καὶ ἐσελθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. [2] Τῶν δὲ Καταναίων οἱ μὲν τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα ἔνδον, εὐθὺς περιδεεῖς γενόμενοι ὑπεξῆλθον οὐ πολλοὶ τινες, οἱ δὲ ἄλλοι ἐψηφίσαντό τε ξυμμαχίαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου κομίζειν. [3] Μετὰ δὲ τοῦτο διαπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ Ῥήγιον, πάση ἤδη τῇ στρατιᾷ ἄραντες ἐς τὴν Κατάνην, ἐπειδὴ ἀφίκοντο, κατεσκευάζοντο τὸ στρατόπεδον.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τρέπομαι (+ εμπρόθ. ἐπὶ, εἰς, πρὸς + αιτιατική): 1. τρέπω τον εαυτό μου σε κάτι 2. καταφεύγω σε κάτι 3. ασχολούμαι με κάτι πυλῖς, ἦ: μικρή πύλη ἐνοικοδομέομαι-οὔμαι: 1. οικοδομῶ για τον εαυτό μου 2. κλείνω με τοίχο κακῶς: ἄτεχνα, πρόχειρα διαιρῶ: 1. χωρίζω, μοιράζω 2. καταστρέφω ἀγοράζω: 1. περνῶ τον καιρό μου, συχνάζω στην αγορά 2. αγοράζω κάτι φρονῶ τὰ τινος: συμφωνῶ με τη γνώμη κάποιου περιδεής: πολύ φοβισμένος, τρομαγμένος ὑπεξέρχομαι: εξέρχομαι κρυφά, αποσύρομαι διαπλέω: πλέω διαμέσου, περνῶ πλέοντας αἴρω: 1. σηκώνω, υψώνω 2. (για στρατιές και πλοία ως αμετάβατο) εἶμαι ἐτοιμος για αναχώρηση, ξεκινῶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική.
Μονάδες 20
2. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται:
τοῦ Ἀλκιβιάδου: κλητική ενικού
τῇ πόλει: αιτιατική ενικού
τινὰ: γενική ενικού στο ίδιο γένος
κακῶς: ο συγκριτικός βαθμός του επιρρήματος
ἄραντες: η μετοχή στη δοτική πληθυντικού και στο θηλυκό γένος
γενομένης: β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου
ἐσελθόντας: β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου
τετραμμένων: το απαρέμφατο στον χρόνο που βρίσκεται
ἔλαθον: ο τύπος στην οριστική μέλλοντα της ίδιας φωνής
εἶδον: ο τύπος στην υποτακτική του ίδιου χρόνου
Μονάδες 10
3. α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις λέξεις που σας δίνονται: *ἐκκλησίας*,
διελόντες, *τοῖς Ἀθηναίοις*, *πάση*.
Μονάδες 04
- β. Να βρεθούν οι δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου, να γραφούν και να χαρακτηριστούν ως προς το είδος τους.
Μονάδες 06

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β΄

Να γραφεί ο Αόριστος β΄ των ρημάτων:

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ (Α' ΕΝΙΚΟ)	ΥΠΟΤ/ΚΗ (Α' ΕΝΙΚΟ)	ΕΥΚΤΙΚΗ (Α' ΕΝΙΚΟ)	ΠΡΟΣΤ/ΚΗ (Β' ΕΝΙΚΟ)	ΑΠΡΜΦΤΟ
καθορῶ					
λανθάνω					
ἀνέχομαι					
αἰσθάνομαι					
ἀπεχθάνομαι					
ύφαιρῶ					
ἀφαιρέω-ῶ					
ἐφέπομαι					
προέχω					
ἐπιλαγχάνω					
διάγω					
καταλείπω					
ἀντιλαμβάνομαι					
ἐξευρίσκω					
ἀπέρχομαι					
συγγίγνομαι					
παροράω-ῶ					
πίπτω					
μανθάνω					

Θέμα 4^ο Ξενοφώντος, Κύρου Ἀνάβασις 2, 1, 12-17

Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· ὦ Φαλίνε, νῦν ὡς σὺ ὀρᾷς, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετή. Ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἴομεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι. Μὴ οὖν οἴου τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχοῦμεθα. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλίνοσ ἐγέλασε καὶ εἶπεν· Ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριστα· ἴσθι μέντοι ἀνόητος ὢν, εἰ οἴει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλέως δυνάμεως.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εἰ μὴ: παρά μόνο, εκτός ἔοικα: μοιάζω οὐκ ἀχάριστα: χαριτωμένα, νόστιμα ἴσθι: προστακτική ενεστώτα του οἶδα, β' εν. περιγίγνομαι: υπερισχύω, νικῶ ὑπολαμβάνω: παίρνω τον λόγο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται (τα ρήματα στην ίδια φωνή και διάθεση):
- βασιλέως*: αιτιατική πληθυντικού
δυνάμεως: κλητική ενικού
Ἑλλην: κλητική ενικού
τί: αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
πράγμασι: κλητική ενικού.
ὄρᾱς: γ' πληθυντικό ευκτικής στον χρόνο που βρίσκεται
εἶπεν: απαρέμφατο παρακειμένου
περιγενέσθαι: γ' ενικό υποτακτικής αορίστου
ὑπολαβὼν: β' ενικό οριστικής στον χρόνο που βρίσκεται
ποιεῖν: γ' ενικό οριστικής μέλλοντα.

Μονάδες 10

3. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις του κειμένου:
Ἀθηναῖος, ὑμῖν, ὧν.
β) Να αναγνωριστεί συντακτικά η παρακάτω πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, θέση-λειτουργία): «*εἰ οἶει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλέως δυνάμεως*».

Μονάδες 10

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

A) Να βρεθεί η υπόθεση και η απόδοση, και να αναγνωριστεί το είδος του υποθετικού λόγου σύμφωνα με το παρακάτω υπόδειγμα:

Εἰ μὲν καὶ σὺ φῆς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα.

Εἰ μὲν καὶ σὺ φῆς τοιοῦτος εἶναι: Δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *εἰ*, εκφέρεται με οριστική (*φήσ*). Έχει ως απόδοση την κύρια πρόταση *διαλεγώμεθα* (υποτακτική) και σχηματίζεται υποθετικός λόγος του πραγματικού (*εἰ* + οριστική \Rightarrow οποιαδήποτε έγκλιση).

B) Να μεταφραστούν τα παραδείγματα στη νέα ελληνική.

1. *Εἴ τις δυσπολέμητον οἶεται τὸν Φίλιππον, ὀρθῶς μὲν οἶεται, λογισάσθω μέντοι τοῦτο.*
2. *Εἰ τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρήναι πολὺ τοῦ στρατεύματος.*
3. *Εἰ τότε πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα.*
4. *Εἰ βούλοιο φίλος εἶναι, μέγιστος ἂν εἴης.*
5. *Εἴ σε μισῶ, ἀπολοίμην.*
6. *Ἐὰν ζητῆς καλῶς, εὐρήσεις.*
7. *Εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοὶ, ὡς σὺ φῆς, οὐκ ἂν ποτε ταῦτα ἔπασχον.*
8. *Ἐχρῆν αὐτοῦς, εἴπερ ἀληθῆ λέγουσιν, ἀνακαλεῖν Πάμφιλον.*
9. *Ἦν θάνη σύ, παῖς ὄδε ἐκφεύγει.*
10. *Τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον.*
11. *Εἴ τις σε ἤρετο, τί ἂν ἀπεκρίνω;*
12. *Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.*
13. *Εἴ τις εὐσεβῆς καὶ φιλόθεός ἐστιν, ἀπολαυέτω τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως.*
14. *Εἰ μὲν ποτε ἠδίκησέ με, προσῆκεν αὐτῷ δίκην δίδοναι.*
15. *Ἐὰν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικεῖν, οὐ χρὴ με ἐνθέδε ἀπελθεῖν;*
16. *Ἦν ἐγγὺς ἔλθῃ θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θνήσκειν.*

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

17. Ἡ φύσις, ἂν ᾗ² πονηρά, πολλάκις βούλεται φαῦλα.
18. Εἰ οἱ νέοι ἐπιμελήσονται τῶν ἀγαθῶν ἔργων, τάχ, ἂν τῶν ὀνομάτων ἄξιοι γένοιτο ἃ ἔχουσι.
19. Εἴ τις αὐτῷ δοκοίη βλακεύειν, ἔπαισεν ἄν.
20. Εἰ εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί.

Θέμα 5^ο Ξενοφώντος, Ἑλληνικά Α, 6, 24 – 25

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὰ γεγενημένα καὶ τὴν πολιορκίαν ἐπεὶ ἤκουσαν, ἐψηφίσαντο βοηθεῖν ναυσὶν ἑκατὸν καὶ δέκα, εἰσβιβάζοντες τοὺς ἐν τῇ ἡλικίᾳ ὄντας ἅπαντας καὶ δούλους καὶ ἐλευθέρους· καὶ πληρώσαντες τὰς δέκα καὶ ἑκατὸν ἐν τριάκοντα ἡμέραις ἀπῆραν. Εἰσέβησαν δὲ καὶ τῶν ἰππέων πολλοί. Μετὰ ταῦτα ἀνήχθησαν εἰς Σάμον, κακείθεν Σαμίας ναῦς ἔλαβον δέκα· ἤθροισαν δὲ καὶ ἄλλας πλείους ἢ τριάκοντα παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων, εἰσβαίνειν ἀναγκάσαντες ἅπαντας, ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τινες αὐτοῖς ἔτυχον ἔξω οὔσαι. Ἐγένοντο δὲ αἱ πᾶσαι πλείους ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

τὰ γεγενημένα: τα συμβάντα, τα γεγονότα του παρελθόντος ἀκούω: 1. [+ γενική] ακούω ο ίδιος 2. [+ αιτιατική] πληροφοροῦμαι, μαθαίνω εἰσβιβάζω: επιβιβάζω σε πλοίο οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ ὄντες: αυτοί που βρίσκονται σε στρατεύσιμη ηλικία ἀπαίρω: 1. σηκώνω, παίρνω/ απομακρύνω 2. κινώ τον στόλο ή τον στρατό ξηράς, αποπλέω ή αναχωρώ ἀνάγομαι: αποπλέω, ανοίγω πανιά

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

2. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται:

ναυσὶν: γενική ενικού

ἰππέων: κλητική ενικού

ταῦτα: κλητική ενικού στο αρσενικό γένος

πλείους: γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος και στον ίδιο βαθμό

ἅπαντας: δοτική ενικού στο θηλυκό γένος

τὰ γεγενημένα: β΄ ενικό προστακτικής του αορίστου β΄

ἤκουσαν: ο τύπος στην οριστική μέλλοντα

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

εἰσέβησαν: το απαρέμφατο του ιδίου χρόνου

ἔλαβον: το απαρέμφατο του ιδίου χρόνου

ἔτυχον: β΄ ενικό προστακτικής του ιδίου χρόνου

Μονάδες 10

3. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις: *βοηθεῖν, δούλους, τῶν ἰππέων, παρὰ τῶν συμμάχων, οὔσαι.*

β) Να αναγνωριστῆί ο υποθετικός λόγος του κειμένου.

Μονάδες 10

Θέμα 6^ο Θουκυδίδου, Ιστορίαι, 2, 12

Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ξύλλογον ὁ Ἀρχίδαμος Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει εἰς τὰς Ἀθήνας τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοίεν οἱ Ἀθηναῖοι ὄρωντες σφᾶς ἤδη ἐν ὀδῶ ὄντας. Οἱ δὲ οὐ προσεδέχοντο αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν· ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη κήρυκα καὶ πρεσβείαν μὴ προσδέχεσθαι Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων· ἀποπέμπουσιν οὖν αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς ὄρων εἶναι αὐθημερόν. Ξυμπέμπουσιν τε τῷ Μελησίππῳ ἀγωγούς, ὅπως μηδενὶ ξυγγένηται. Ὅδ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὀρίοις ἐγένετο καὶ ἔμελλε διαλύσεσθαι, τοσόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο ὅτι «ἤδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἑλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει».

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὁ ξύλλογος: ἡ συνέλευση ἐνδοίεν του ἐνδίδωμι: ἐνδίδω, υποχωρῶ, τὸ κοινόν: οἱ ἄρχοντες ἐκτὸς ὄρων: ἐκτὸς συνόρων ἀγωγός: ὀδηγός, συνοδός συγγίγνομαι (+ δοτ.): συναναστρέφομαι, συναντώ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

ἄνδρα: κλητική ενικού

ὀδῶ: κλητική ενικού

πόλιν: δοτική πληθυντικού

αὐτὸν: δοτική ενικού στο θηλυκό γένος

μηδενὶ: αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος

εἰπὼν: β' ενικό προστακτικής στον ίδιο χρόνο

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ὄρῳντες: ἀπαρέμφατο ἐνεστώτα στὴν ἴδια φωνή καὶ διάθεση
ἀποπέμπουσιν: γ' ἐνικό υποτακτικῆς ἀορίστου στὴν ἴδια φωνή καὶ
διάθεση

ἀκοῦσαι: γ' ἐνικό ἐυκτικῆς στὸν χρόνο που βρίσκεται

ἔυγγένηται: α' ἐνικό οριστικῆς παρακειμένου.

Μονάδες 10

3. α) Να ἀναγνωριστοῦν συντακτικὰ οἱ παρακάτω λέξεις ἢ φράσεις τοῦ κειμένου: *Τοσαῦτα, ἐς τὰς Ἀθήνας, ὄντας, εἶναι, μηδενί, κακῶν.*

β) Να ἀναγνωριστοῦν συντακτικὰ οἱ παρακάτω προτάσεις (εἶδος, εἰσαγωγή, ἐκφορά, θέση-λειτουργία): «εἴ τι ἄρα μάλλον ἐνδοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι ὄρῳντες σφᾶς ἤδη ἐν ὁδῷ ὄντας», «πρὶν ἀκοῦσαι».

Μονάδες 10

Θέμα 7^ο Ξενοφώντος, Απομνημονεύματα Α, 6, 1 – 3

Ἄξιον δ' αὐτοῦ καὶ ἅ πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη μὴ παραλιπεῖν. Ὁ γὰρ Ἀντιφῶν ποτε βουλόμενος τοὺς συνουσιαστὰς αὐτοῦ παρελέσθαι προσελθὼν τῷ Σωκράτει παρόντων αὐτῶν ἔλεξε τάδε· ὦ Σώκρατες, ἐγὼ μὲν ὄμην τοὺς φιλοσοφούντας εὐδαιμονεστέρους χρῆναι γίγνεσθαι· σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰναντία τῆς φιλοσοφίας ἀπολελαυκέναι. Ζῆς γοῦν οὕτως ὡς οὐδ' ἂν εἷς δοῦλος ὑπὸ δεσπότη διαιτώμενος μείνειε· σῖτά τε σιτῆ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυλότατα, καὶ ἱμάτιον ἡμφίεσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους τε καὶ χειμῶνος, ἀνυπόδητός τε καὶ ἀχίτων διατελεῖς.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αὐτοῦ: εννοεῖ τον Σωκράτη, ὁ συνουσιαστής: σύντροφος, μαθητής
παρελέσθαι: απρμφ μέσου αορίστου β΄ του παραιρέομαι-οὔμαι: αποσπώ κάτι από κπν και το προσελκύω στο μέρος μου· αφαιρώ ἀπολελαυκέναι: απρμφ παρακειμένου του ἀπολαύω [+ γεν.]: ἔχω την απόλαυση κάποιου πράγματος, απολαμβάνω ἡμφίεσαι: β΄ ενικό οριστικής μέσου παρακειμένου του ρήματος ἀμφιέννυμαι: φορώ κάτι, ντύνομαι

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική. Μονάδες 20
2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:
Ἀντιφῶντα: κλητική ενικού
τῷ Σωκράτει: αιτιατική ενικού
δεσπότη: κλητική ενικού
εὐδαιμονεστέρους: το επίθετο στον θετικό βαθμό (ίδιο γένος, ίδια πτώση)
χειμῶνος: δοτική πληθυντικού
παραλιπεῖν: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
γίγνεσθαι: β΄ ενικό προστακτικής του αορίστου β΄
προσελθὼν: το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου
διατελεῖς: β΄ ενικό ευκτικής στον αόριστο της ίδιας φωνής

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α) Ποια θέση κατέχουν οι παρακάτω **ειδικές προτάσεις**, β) πώς εισάγονται και γ) να δικαιολογήσετε την εκφορά τους. Επίσης να μεταφραστούν όλα τα παραδείγματα.

1. *Λέγει ὁ κατήγορος ὡς ὑβριστῆς εἰμι.*
2. *Οἶδα μὲν ὅτι πάντες εἰώθασι πλείω χάριν ἔχειν τοῖς ἐπαινοῦσιν ἢ τοῖς συμβουλεύουσιν.*
3. *Οὐκ ἄδηλόν ἐστιν ὅτι ῥαδίως τῶν πολεμίων ἐπικρατήσομεν.*
4. *Φανερόν ἦν τόδε, ὅτι ἡμεῖς μὲν χρήματα οὐκ εἶχομεν, οἱ δὲ βάρβαροι εἶχον ἄφθονα.*
5. *Ἄνῆρ τῶν πελταστῶν ἔλεγεν ὅτι γιγνώσκοι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων.*
6. *Ὅτι μέντοι βελτίω οὐδεὶς ἂν συμβουλεύσειε, σαφῶς εἰδέναι νομίζω.*
7. *Ὡ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε.*
8. *Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλογίζοντο ὡς Λύσανδρος τετελευτηκῶς εἶη καὶ τὸ στράτευμα ἀποκεχωρήκοι καὶ Κορίνθιοι οὐκ ἠκολούθουν αὐτοῖς.*

ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α) Ποια θέση κατέχουν οι παρακάτω **ενδοιαστικές προτάσεις**, β) πώς εισάγονται και γ) να δικαιολογήσετε την εκφορά τους. Επίσης να μεταφραστούν όλα τα παραδείγματα.

1. Φοβοῦνται μὴ πολλὰ δεινὰ πάθωσιν.
2. Οἱ Κορίνθιοι δέισαντες μὴ προδιδόιτο ὑπὸ τινων ἢ πόλις, μετεπέμψαντο τὸν Ἴφικράτην.
3. Δεδιότες μὴ νικηθῶσιν, ἀθύμως διέκειντο.
4. Ὑποπτεύομεν μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε.
5. Οὔτε προσδοκία ουδεμία, μὴ ἂν ποτε οἱ πολέμοι ἐξαπιναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν.
6. Κίνδυνος ἐστὶ μὴ οὐ δυνηθῶμεν πρᾶξαι ταῦτα.
7. Ἔδεισα μὴ πάθοιτέ τι.
8. Φόβος ἐστὶ τοῖς γονεῦσι μὴ στερηθῶσι τῶν οἰκειοτάτων γηροτρόφων.
9. Νῦν δὲ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν.
10. Καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπεδέξαντο καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι μὴ οὐχ ἱκανοὶ ᾧσι Λέσβῳ πάση πολεμεῖν.
11. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔδεισε μὴ ἐφ' ἀρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένηται τῇ πόλει.
12. Φοβούμεθα μὴ ταῦτα οὐκ ἐστὶν ἀληθῆ.

ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α) Ποια συντακτική θέση κατέχουν οι παρακάτω **πλάγιες ερωτηματικές** προτάσεις, β) πώς εισάγονται και γ) να δικαιολογήσετε την εκφορά τους. Επίσης να μεταφραστούν όλα τα παραδείγματα.

1. *Λύσανδρος ἐρωτᾷ τί ἐστὶν ἄξιος παθεῖν.*
2. *Πειράσομαι μαθεῖν εἰ ἀληθές ἐστὶν ὃ λέγεις ἢ μή.*
3. *Ἄποροῦσι πότερον κακῶς τινὰς ποιεῖ ἢ οὐ.*
4. *Θεάσασθε οἷα ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς.*
5. *Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐξετάσαι, πῶς ποθ' οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνεμον.*
6. *Ἄδηλον ἦν εἴτε κρατήσαιεν εἴτε κρατηθεῖεν.*
7. *Οὐχ ἑώρων ποία δυνάμει Αἰγυπτίους ἄν ἐκολάσασθε.*
8. *Ὁ Κῦρος ἐπυρθάνετο ἤδη αὐτῶν καὶ ὀπόσῃν ὁδὸν διήλασαν καὶ εἰ οἰκοῖτο ἡ χώρα.*
9. *Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ὅ,τι ἀποκρίνωμαί σοι.*
10. *Ἀγησίλαος ἐπεμέλετο καὶ τούτων τῶν παιδαρίων ὅπως συγκομίζοντό ποι.*

Θέμα 8^ο Ξενοφώντος, Απομνημονεύματα Α, 6, 3 – 4

Καὶ μὴν χρήματά γε οὐ λαμβάνεις, ἃ καὶ κτωμένους εὐφραίνει καὶ κεκτημένους ἐλευθεριώτερόν τε καὶ ἥδιον ποιεῖ ζῆν. Εἰ οὖν ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσιν, οὕτω καὶ σὺ τοὺς συνόντας διαθήσεις, νόμιζε κακοδαιμονίας διδάσκαλος εἶναι. Καὶ ὁ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπε· Δοκεῖς μοι, ὦ Ἀντιφῶν, ὑπειληφέναι με οὕτως ἀνιαρῶς ζῆν, ὥστε πέπεισμαι σὲ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ ἐλέσθαι ἢ ζῆν ὥσπερ ἐγώ. Ἴθι οὖν ἐπισκεψώμεθα τί χαλεπὸν ἦσθησαι τοῦ ἐμοῦ βίου.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὁ *συνών* < *σύνειμι*: ο σύντροφος, ο μαθητής *διατίθημι*: διευθετώ, διαχειρίζομαι, καθιστώ *ὑπολαμβάνω*: (εδώ) υποθέτω, νομίζω, θεωρώ *ἴθι*: (εδώ) εμπρός [λειτουργεῖ προτρεπτικά] *ἐπισκοπέομαι*–*οὔμαι*: εξετάζω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική. Μονάδες 20
2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:
ἥδιον: το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
μαθητὰς: γενική ενικού
ταῦτα: ονομαστική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
μᾶλλον: το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
τί: γενική ενικού στο ίδιο γένος
λαμβάνεις: το απαρέμφατο αορίστου στην ίδια φωνή
εἶπε: ο τύπος να ακτικατασταθεί στην υποτακτική του ίδιου χρόνου
πέπεισμαι: β΄ ενικό προστακτικής στον χρόνο που βρίσκεται
ἐλέσθαι: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
ἦσθησαι: το απαρέμφατο του αορίστου Μονάδες 10
3. α) Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις του κειμένου: ἃ, ἑαυτῶν, διδάσκαλος, με, ἀποθανεῖν.
β) Να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος του κειμένου.

Θέμα 9^ο Ξενοφώντας, Ἑλληνικά Α, 6, 8 – 11

Ἐμοὶ μὲν, ὦ Μιλήσιοι, ἀνάγκη τοῖς οἴκοι ἄρχουσι πείθεσθαι· ὑμᾶς δὲ ἐγὼ ἀξιῶ προθυμοτάτους εἶναι εἰς τὸν πόλεμον διὰ τὸ οἰκοῦντας ἐν βαρβάροις πλεῖστα κακὰ ἤδη ὑπ' αὐτῶν πεπονθέναι. Δεῖ δ' ὑμᾶς ἐξηγεῖσθαι τοῖς ἄλλοις συμμάχοις ὅπως ἂν τάχιστα τε καὶ μάλιστα βλάπτωμεν τοὺς πολεμίους, ἕως ἂν οἱ ἐκ Λακεδαίμονος ἤκωσιν, οὓς ἐγὼ ἔπεμψα χρήματα ἄξοντας, ἐπεὶ τὰ ἐνθάδε ὑπάρχοντα Λύσανδρος Κύρω ἀπέδωκε· Κύρος δὲ ἐλθόντος ἐμοῦ ἐπ' αὐτὸν ἀεὶ ἀνεβάλλετό μοι διαλεχθῆναι, ἐγὼ δ' ἐπὶ τὰς ἐκείνου θύρας φοιτᾶν οὐκ ἐδυνάμην ἐμαυτὸν πείσαι.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

οἴκοι: (επιρ) στο σπίτι, στην πατρίδα ἐξηγοῦμαι: δείχνω σε κπν τον δρόμο, του δίνω το παράδειγμα ἀποδίδωμι: δίνω πίσω διαλέγομαι: συζητώ φοιτῶ: συχνάζω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα στη νέα ελληνική. Μονάδες 20
2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται (τα ρήματα στην ίδια φωνή και διάθεση):
 - ὑμᾶς: δοτική πληθυντικού στο γ' πρόσωπο
 - προθυμοτάτους: γενική ενικού στον συγκριτικό βαθμό και στο θηλυκό γένος
 - μάλιστα: το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό
 - οὓς: δοτική ενικού στο ίδιο γένος
 - ἐλθόντος: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος
 - πείθεσθαι: γ' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου
 - πεπονθέναι: α' ενικό οριστικής μέλλοντα
 - ἔπεμψα: β' ενικό ευκτικής αορίστου
 - ἀνεβάλλετο: β' ενικό προστακτικής αορίστου

Θέμα 10^ο Λυσίου, Κατὰ Ἐρατοσθένους 95 – 97

Ὅσοι ἐκ Πειραιῶς ἐστε, πρῶτον μὲν τῶν ὄπλων ἀναμνήσθητε, ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχεσάμενοι οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλλ' ὑπὸ τούτων εἰρήνης οὔσης ἀφηρέθητε τὰ ὄπλα, ἔπειθ' ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πόλεως, ἦν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν, φεύγοντας δὲ ὑμᾶς ἐκ τῶν πόλεων ἐξητοῦντο. Ἄνθ' ὧν ὀργίσθητε μὲν ὡσπερ ὄτ' ἐφεύγετε, ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τῶν ἄλλων κακῶν ἃ πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν, οἳ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοὺς δ' ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες βιαίως ἀπέκτειναν.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἡ ἀλλοτρία: ἡ ξένη χώρα ἐξεκηρύχθητε: σας κήρυξαν ἐκπτωτους φεύγω: εἶμαι ἐξόριστος τὸ ἱερὸν: ὁ ναός

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το παραπάνω απόσπασμα.

Μονάδες 20

2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται (τα ρήματα στην ίδια φωνή και διάθεση):

τῆς πόλεως: αιτιατική ενικού

οἱ πατέρες: δοτική πληθυντικού

τῆς ἀγορᾶς: γενική πληθυντικού

οἷ: αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος

τὸν Πειραιᾶ: κλητική ενικού

μαχεσάμενοι: γ' πληθυντικό ευκτικής στον χρόνο που βρίσκεται

φεύγοντας: το απαρέμφατο παρακειμένου

ἐξητοῦντο: γ' ενικό οριστικής μέλλοντα

πεπόνθατε: ὁ τύπος να αντικατασταθεῖ στην υποτακτική του αορίστου

ἀπέκτειναν: β' ενικό οριστικής μέλλοντα

Μονάδες 10

3. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις ή φράσεις του κειμένου: ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὔσης, κακῶν.

β) Να αναγνωριστούν ως προς το είδος και τη συντακτική τους λειτουργία οι δευτερεύουσες προτάσεις της πρώτης περιόδου του κειμένου.

Μονάδες 10
